

НАКАЗАТЕЛНО ПОСТАНОВЛЕНИЕ

№ РД-10-3/ 13.06.2024 г.

Днес, 13.06.2024 г., подписаната д-р **Габриела ... Наплатанова-Русева, и.д. председател на Съвета за електронни медии**, разгледах и проверих преписка по **Акт за установяване на административно нарушение № НД-01-04/ 09.04.2024 г.**, съставен от ..., инспектор в Съвета за електронни медии, при свидетели на установяване на нарушението ... и ..., срещу **РАДИО 1 ЕООД, ЕИК 115071933**, седалище и адрес на управление: гр. София 1404, СО – р-н Триадица, ул. „Рикардо Вакарини” № 6, представлявано от **Атанас Иванов Генов**, за следното:

На 06.02.2024 г., в административната сграда на Съвета за електронни медии – гр. София, бул. „Шипченски проход” № 69, при извършване на мониторинг от системата за мониторинг на СЕМ на радиопрограма „Радио 1“, разпространявана на честота 106.00 MHz на територията на гр. София от доставчика на медийни услуги РАДИО 1 ЕООД, е констатирано следното:

На 05.02.2024 г. в радиопрограма „Радио 1”, от 10:20:19 часа до 10:20:37 часа, в рамките на обозначен със звуков сигнал за начало и край рекламен блок, от 10:19:19 часа до 10:24:46 часа е включено търговско съобщение (реклама) за европейски център за асистирана репродукция в Украйна „Биотекском“.

Рекламата е със следното съдържание:

Мъжки глас съобщава: *„Дълги години мечтаете за дете. Нека Ви помогнем! Биотекском – европейски център за асистирана репродукция в Украйна – Биотекском. За изминалата година при нас се родиха над 800 бебета. Вижте повече на „Биотекском точка бг /be ge/.“*

Съгласно легалното определение, съдържащо се в § 1, т. 21 от Допълнителните разпоредби на Закона за здравето (ЗЗдр), *„асистирана репродукция“ е диагностични и лечебни методи, чрез които се цели преодоляване на безплодието и които се осъществяват в специализирани центрове.*

В Закона за здравето, Глава четвърта „Здравна закрила на определени групи от населението“, се съдържа специален Раздел III „Асистирана репродукция“. Съгласно чл. 129 и чл. 130 от ЗЗдр, асистираната репродукция се прилага, когато състоянието на мъжа или жената не позволява осъществяване на репродуктивните им функции по естествен път и се осъществява съгласно медицински стандарт, приет с наредба на министъра на здравеопазването. Асистираната репродукция включва дейностите, свързани със: 1. използване на медицински методи за оплождане на яйцеклетка, която се намира във или извън тялото на жената; 2. вземане, експертиза, обработка, етикетирание, предоставяне, транспортиране и съхраняване на яйцеклетки, сперматозоиди или зиготи; 3. вземане на яйцеклетка от една жена и нейното поставяне в тялото на същата жена; 4. вземане на яйцеклетка от една жена и нейното поставяне в тялото на друга жена. Съгласно чл. 131, ал. 1, т. 1 - т. 3 от ЗЗдр, асистираната репродукция се извършва във всички случаи в лечебни заведения.

Видно от цитираните разпоредби, „асистираната репродукция“ представлява лечение, което се назначава само по лекарско предписание.

Съгласно чл. 75, ал. 8 от Закона за радиото и телевизията, забраняват се търговските съобщения за лекарствени продукти, които се отпускат само по лекарско предписание, или за лечение, което се назначава само по лекарско предписание, с изключение на случаите по чл. 248 от Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина.

Като е предоставил за разпространение на 05.02.2024 г. в програмата „Радио 1“ описаната по-горе реклама на „асистирана репродукция“, извършвана в клиника „Биотексом“ в Украйна, доставчикът на медийни услуги РАДИО 1 ЕООД е излъчил търговско съобщение за лечение по лекарско предписание, което е забранено, с което е извършил

нарушение на чл. 75, ал. 8, от Закона за радиото и телевизията.

Към акта са приложени следните писмени документи и материали: 1. 1 (един) бр. CD-R със запис на част от програма „Радио 1“ на доставчика на медийни услуги РАДИО 1 ЕООД, излъчена на 05.02.2024 г. от 10:19:10 часа до 10:25:05 часа; 2. Покана до РАДИО 1 ЕООД за съставяне на акт за установяване на административно нарушение изх. № НД-02 20-00-17/03.04.2024 г.

Постъпило е писмено възражение с вх. № НД-02 20-00-17/ 15.04.2024 г. от представляващия доставчика на медийни услуги, в което се отрича извършването на нарушение. В него се сочи, че актосъставителят не е направил всестранно тълкуване на цитираните в акта разпоредби от Закона за здравето, а се позовава единствено и изцяло на факта, че асистираната репродукция се извършва в специализирани центрове (лечебни заведения). Този факт сам по себе си не може да доведе до безспорен извод, че асистираната репродукция представлява лечение по смисъла на българското законодателство, а дори и да се възприеме като лечение, то далеч не може да се квалифицира като такова, което се извършва само по лекарско предписание.

Излагат се твърдения, че асистираната репродукция не представлява лечение по смисъла на закона, базирани на следните доводи: В ЗЗДр асистираната репродукция е поместена в категорията на медицинските услуги. Понятието „медицинска услуга“ не е тъждествено с понятието „лечение“. В Закона за здравето осигуряване, в § 1, т. 9 от ДР, е поместена дефиниция на понятието „медицинска помощ“, съгласно която „медицинска помощ представлява система от диагностични, лечебни, рехабилитационни и профилактични дейности, осигурявани от медицински специалисти“. Видно от това определение, не всяка медицинска помощ е лечение, а би могла да бъде просто профилактична или диагностична дейност. Твърди се още, че лечението, макар да няма легална дефиниция за него, следва да се разбира като процес на възстановяване здравето на пациента, когато в неговия организъм протичат болестни процеси или са налице наранявания/ физически травми. Лечение се провежда след направена диагноза и неговата цел е възстановяване и излекуване на организма. Асистираната репродукция, според представителя на доставчика, не е дейност, с която се възстановява здравето на пациента, а напротив, предоставя му се възможност, дори да са налице здравословни проблеми, свързани с оплодителната способност, пациентката да получи възможността да зачене. Изтъква се, че използваният термин в §. 1, т. 21 от ЗЗДр е „преодоляване“, а не „лекуване“ на безплодието. Инфертилитетът не винаги е свързан с болестно състояние, като често има случаи, при които не са налице медицински причини за невъзможността за зачеване, но въпреки това до зачеване не се стига. Посочва се, че има случаи и на жени, които са без партньор, да пристъпят към подобна процедура, като много клиници предлагат и избор на донор „по каталог“, предоставяйки информация за физическите характеристики, образованието и интересите на донора. Дори асистираната репродукция да бъде квалифицирана като форма на лечение, то не може да се счита, че е

такова, предоставяно по лекарско предписание, доколкото дали ще се пристъпи към тази процедура зависи изцяло от волята и желанията на лицето.

На последно място се излага твърдението, че информираността на обществото относно асистираната репродукция представлява една позитивна дейност, която може да стимулира повече семейства, които имат проблем със зачеването, да пристъпят към използване на такава процедура.

Във връзка с изложените възражения, на основание чл. 52, ал. 4 от Закона за административните нарушения и наказания, съгласно който, преди да се произнесе по преписката, наказващият орган, когато е необходимо, извършва разследване на спорните обстоятелства, е изпратено запитване до Министерството на здравеопазването с молба за информация дали асистираната репродукция представлява лечение, което се назначава само по лекарско предписание.

В отговор на отправеното запитване, на 30.05.2024 г. е получено писмо от заместник-министъра на здравеопазването, в което е посочено следното:

„Министерство на здравеопазването е приело Наредба № Н-2 от 12 юли 2023 г. за дейности по асистирана репродукция (обн., ДВ, бр. 63 от 25 юли 2023 г.), с която се утвърждава медицински стандарт за асистирана репродукция (Приложение № 1 към Наредбата).

Съгласно чл. 2 от Наредба № Н-2 лечебните заведения, които осъществяват дейности по асистирана репродукция и по осигуряване, използване и съхраняване на яйцеклетки, сперматозоиди и зиготи, са лечебни заведения за извънболнична помощ, лечебни заведения за болнична помощ, лечебни заведения към Министерския съвет, Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи и Министерството на транспорта и съобщенията и тъканни банки.

В Медицинския стандарт „Асистирана репродукция“, Раздел I. Обхват на дейностите при асистирана репродукция е определено, че асистирана репродукция се извършва чрез прилагане на медицински дейности и биологично-лабораторни методи.

Според Раздел III. Квалификация и правоспособност на лица, осъществяващи дейности по асистирана репродукция. Компетентност и отговорност при извършването на дейности за асистирана репродукция. Първоначално и текущо обучение, т. 3. В лечебно заведение, което работи с репродуктивни клетки, самостоятелно като лекари могат да практикуват дейности за асистирана репродукция лица, отговарящи на следните изисквания:

3.1. имат образователно-квалификационна степен магистър по медицина;

3.2. имат придобита специалност по акушерство и гинекология;

3.3. имат повече от 3 години опит, доказан с документи, удостоверяващи трудов или осигурителен стаж в областта на асистираната репродукция в страната под ръководството на друг квалифициран за това лекар в лечебно заведение по чл. 131, ал. 1 от Закона за здравето или аналогична медицинска структура на територията на ЕС;

и т. 4 Лицата, които не отговарят на изискванията по т. 3, могат да практикуват като лекари медицинските дейности за асистирана репродукция, ако отговарят на следните изисквания:

4.1. имат образователно-квалификационна степен магистър по медицина;

4.2. имат придобита специалност по акушерство и гинекология или са специализанти по специалност "Акушерство и гинекология";

4.3. работят само под непосредственото ръководство на лице, отговарящо на изискванията на т. 3 и носещо пълната отговорност за действията им.

Предвид гореизложеното, следва да се има предвид, че процедурите по асистирана репродукция се извършват от лекар след провеждане на медицински изследвания, гарантиращи здравето на потомството.“

Проверката на АУАН № НД-01-04/ 09.04.2024 г. с оглед неговата законосъобразност и обоснованост, и преценката на събраните доказателства и направените възражения сочи, че административнонаказателното производство е протекло при спазване на процесуалните правила. Актът е съставен от компетентно лице в предвидения от закона давностен срок и съдържа изискуемите от чл. 42 от ЗАНН реквизити. Съставен е в присъствието на представител на дружеството, като му е връчен срещу подпис. Доставчикът е реализирал правото си на защита, подавайки писмено възражение срещу акта.

АУАН е законосъобразен и от материалноправна страна. Съгласно легалното определение, съдържащо се в § 1, т. 21 от Допълнителните разпоредби на Закона за здравето (ЗЗдр), „асистирана репродукция“ е диагностични и лечебни методи, чрез които се цели преодоляване на безплодието и които се осъществяват в специализирани центрове. Съгласно чл. 130, ал. 2, асистираната репродукция се извършва след провеждане на медицински изследвания, гарантиращи здравето на потомството, а ал. 3 от същата разпоредба постановява, че асистираната репродукция се осъществява съгласно медицински стандарт, приет с наредба на министъра на здравеопазването.

Видно и от текстовете на Медицинския стандарт за асистирана репродукция, утвърден с Наредба № Н-2 от 12.07.2023 г. за дейности по асистирана репродукция на министъра на здравеопазването, асистираната репродукция включва изрично посочени възможни дейности и методи, като дори и консултирането на пациентите с безплодие преди асистираната репродукция се извършва от лекар, квалифициран съгласно изискванията на стандарта и на база на снета анамнеза и представени всички възможни документи от предходни диагностично-терапевтични дейности.

Осъществяването на самата асистирана репродукция се извършва след редица диагностични процедури и изследвания; определяне на методите за асистиране на репродукцията в зависимост от състоянието на пациентите и т.н., което безспорно следва да стане само въз основа на лекарско предписание.

Независимо, че липсва легално определение за лечение, което се назначава само по лекарско предписание, в практиката обикновено се приема, че такова лечение е това, което лекар препоръчва и предписва специално за конкретния пациент въз основа на неговото здравословно състояние, медицинска история, проведени необходими изследвания и диагностика и т.н. Асистираната репродукция, като например инвитро оплождането, използването на фармацевтични средства за стимулиране на овулацията и т.н., са процедури, които се назначават само по лекарско предписание, при които лекарят определя въз основа на индивидуална преценка на състоянието на пациента възможността и подходящите методи за репродукция.

Без значение са причините, поради които е взето решението за прилагане на асистирана репродукция – дали медицински (инфертилитет) или социални (липса на партньор) или други. Доводът на представителя на доставчика, че дали ще се пристъпи към процедура за асистирана репродукция зависи изцяло от волята на лицето, всъщност е относим към всяко едно лечение, без значение от неговия вид.

Предвид горното намирам, че безспорно е налице извършеното нарушение.

Съгласно чл. 126, ал. 1 от ЗРТ, за нарушение на чл. 75, ал. 8 от ЗРТ на доставчиците на медийни услуги се налага имуществена санкция от 3000 до 20000 лева. При определяне на размера на наказанието следва да се има предвид, че в случая не са налице смекчаващи обстоятелства и нарушението не се характеризира с по-ниска степен на обществена опасност в сравнение на обикновените случаи на нарушение от този вид, за да бъде прието за маловажен случай по смисъла на § 1, т. 4 от ДР на ЗАНН. Напротив – рекламира се лечение, което се назначава само по лекарско предписание, което се извършва в медицинско заведение извън територията на Република България, като рекламата набляга и на емоционалното послание „Дълги години мечтаете за дете“. Без да се оспорват възможностите, качеството и

стандартите, прилагани в други държави за лечение на безплодие, българското законодателство не допуска рекламирането на такова лечение (и изобщо на лечение, назначавано само по лекарско предписание), с цел защита на пациентите от взимане на решение под влияние на посланието на рекламата. Имайки предвид, че асистираната репродукция представлява сериозен медицински процес с множество интервенции върху женския организъм, който може да има значителни последици както за физическото, така и за емоционалното здраве на жената, решение за използването на тази процедура следва да бъде взимано единствено въз основа на проведени консултации с лекар-специалист, който да назначи съответното лечение, след индивидуална преценка на състоянието на организма на пациентката. Предвид изложеното намирам, че нарушението се характеризира с по-висока степен на обществена опасност и следва да бъде наложена санкция в размер, по-висок от минималния, предвиден в чл. 126, ал. 1 от ЗРТ.

С оглед горното и на основание чл. 126, ал. 1 във връзка с чл. 127, ал. 2 от Закона за радиото и телевизията

ПО С Т А Н О В Я В А М:

НАЛАГАМ на **РАДИО 1 ЕООД, ЕИК 115071933**, седалище и адрес на управление: гр. София 1404, СО – р-н Триадича, ул. „Рикардо Вакарини” № 6, представлявано от Атанас Иванов Генев, **имуществена санкция в размер на 4000 (четири хиляди) лева за нарушение на чл. 75, ал. 8 от Закона за радиото и телевизията.**

Настоящото постановление подлежи на обжалване и протестиране чрез Съвета за електронни медии пред Софийски районен съд в 14-дневен срок от деня на връчването му на нарушителя.

В случай че нарушителят не желае да обжалва наказателното постановление в частта относно наложената имуществена санкция, може да заплати в 14-дневен срок от връчване на наказателното постановление 80 на сто от нейния размер (3200 лв.). В този случай наказателното постановление влиза в сила в частта относно наложената имуществена санкция от датата на плащането. В случай че нарушителят е обжалвал наказателното постановление и в посочения срок е заплатил имуществената санкция, производството по разглеждане на жалбата в тази част се прекратява на основание чл. 63г от Закона за административните нарушения и наказания.

Сумите се внасят по сметка на Съвета за електронни медии:
IBAN: **BG49 BNBG 9661 3000 1788 01**, BIC: **BNBGBGSD**
БАНКА: **Б Н Б**

И.Д. ПРЕДСЕДАТЕЛ НА С Е М
Д-Р ГАБРИЕЛА НАПЛАТАНОВА

Определям срок за доброволно изпълнение – 7 дни от влизане в сила на наказателното постановление.

В случай на неизпълнение преписката ще бъде изпратена на НАП/ ЧСИ за предприемане на действия за принудително събиране по реда на ДОПК.

И.Д. ПРЕДСЕДАТЕЛ НА С Е М
Д-Р ГАБРИЕЛА НАПЛАТАНОВА